

מולין יקירין ויהודשים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הָרֵא חֹזֶה־פֶּא

חֹזֶה־פֶּא דְאֹרֵי־תֵא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

הפצת מעיינותיו חוצה מזכה את האדם עצמו

בליבו, שלא יחזיק זאת לעצמו לבדו, אלא יקיים בעצמו הכתוב ולהורות את בני ישראל וילמד את בני ישראל מחכמתו, ויפיץ מעיינותיו חוצה ויביא תועלת לכלל ישראל. ואל יחשוב שבזמן שמשקיע בהשפעה לבניו ותלמידיו מפסיד זמן יקר שבו יכול היה להוסיף חכמה בליבו, שכך אמרו והבטיחו לנו חז"ל שכאשר משפיע לאחרים זוכה שתתרבה החכמה בתוככי ליבו כמעייין המתגבר, שאמרו (אבות פ"ד מ"ה) הלומד על מנת ללמד מספיקים בידו ללמוד ללמד לשמור ולעשות.

שמיני (ויקרא י יא) 'ולהורות את בני ישראל' שהוא ציווי לכהנים שילמדו הכהנים את בני ישראל, ולרמוז באדם אשר נתן ה' חכמה בינה ודעת בליבו כמאמר הכתוב ולהורות נתן

וְלִהְיוֹת נִתֵּן בְּלִבּוֹ הוּא וְאֶלְיָאֵב בֶּן אַחִיסָמֶךְ לְמִטָּה דָן (לה לד). מצינו במסורה שתי פעמים שנכתב בתורה התיבה 'ולהורות', פעם ראשונה כאן 'ולהורות נתן בליבו', והשניה בפרשת

מִילְתָּא דְפִלְיָאָה

בזכות האחדות פועלים עת רצון לישועה וגאולה

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' (לה א).

דרש הרה"ק רבי שלום מבעלזא ע"ה במה שאומרים האשכנזים לאחר קריאת התורה בשני וחמישי 'אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה וכו' המקום ירחם עליהם' וכו', ולכאורה היה מן הראוי שיאמר בתחילתו 'יהי רצון מלפני אבינו שבשמים כמו כל אותם הבקשות שקודמים לו' 'יהי רצון מלפני אבינו שבשמים לכונן את בית חיינו' וכן על זה הדרך. אלא אומר הרה"ק רבי שלום ע"ה כי כשבני ישראל מתאחדים להתפלל על צרת אחיהם, נעשה עת רצון וממילא בזה שאומרים 'אחינו כל בית ישראל' הרי זה כאומרים 'יהי רצון'.

כשמתעורר עת רצון בוודאי מתגדל הכח להחיש ישועה וגאולה לכלל ישראל בכוח האחדות, כמו שאמר הרה"ק רבי ישראל מרוזין ע"ה על הכתוב (בראשית מט א) 'האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים', שבכוח התאספות והתאגדות בני ישראל כאיש אחד נזכה לגאולה העתידה באחרית הימים.

מחילת עוונות והשפעות טובות בזכות האחדות

ובשעה שכלל ישראל מאוחדים כאיש אחד עוונותיהם נמחלים, כמו שפירש הרה"ק בעל אור לשמים ע"ה (ריש ויגש) לשון הכתוב (תהלים מח ו-1) 'כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו', 'המלכים' הם בני ישראל, וזהו 'כי הנה המלכים נועדו' כאשר בני ישראל נועדים יחד, אזי 'עברו יחדיו' הקב"ה מעביר כל עונותיהם, 'המה ראו כן תמהו' כי עתידים כל באי עולם לתמוה על כך, איך שמעביר ה' על כל פשעיהם, ולא זו בלבד אלא שהוא מוסיף להשפיע עליהם רוב טובה.

כן יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שנסכיל להתאחד כולנו כל איש מישראל כאיש אחד בלב אחד, וכך נזכה לישועה והצלחה בכל העניינים שבגשמיות וברוחניות, כפי שראינו זה עתה כי כמעט ואין דבר שלא ניתן להשיג באמצעות האחדות.

ואף אנו נאמר, שלכל הדורות ניתן להילמד, שכאשר מתאספים עשרה מישראל אף אם הם גרועים ופחותים מתעורר כח קדושה נשגבה עליהם, וכמו שאמר בעל התניא ע"ה באגרת הקודש (פכ"ג) בשם רבותיו וזה"ה, שאפילו מלאך אינו מסוגל לעמוד במחיצת עשרה מישראל לרוב הקדושה השורה עליהם, ואף אם אינם מדברים בדברי תורה תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול, עד שיהיה בטל ממציאיתו לגמרי.

המלמד לאחרים זוכה לטהרה המביאתו לידיעת ה'

כדבר הזה אומר בעל תולדות אדם ע"ה (בא ד"ה א"י ולמען) על הפסוק (לעיל י ב) 'ולמען תספר באזני בנך וכן בנך' ומסיים 'ידיעתם כי אני ה'', שעל ידי חינוך ולימוד הבנים גם האבות בעצמם יתעלו מעלה מעלה בידיעת ה'. כי ענין הידיעה רומז למידת הטהרה, וכפי חינוך הבנים לעבודת ה' - וכן התלמידים הנקראים בנים בכללם, זוכים לתוספת טהרה המקרבת את האדם לידיעת ה'.

ההשפעה לאחרים - סגולה לאריכות ימים

רמז נוסף למדים אנו בדברי המסורה, כי פעמיים כתוב בתורה 'ולמען', 'ולמען תספר באזני בנך וכן בנך וגו' וידעתם כי אני ה'', וכן 'ולמען תאריכו ימים על האדמה' (דברים יא ט), וללמד הוא, שכפי מה שעמלים לספר נפלאות לצאצאים ולחנכם כראוי, כך זוכים לאריכות ימים ושנים.

ואפשר עוד להוסיף על פי דברי החתם סופר ע"ה בתורת משה (כי תבוא ד"ה והותירך) שלכל אדם יש שליחות קצובה בעבודת ה', וכיון שהשלים שליחותו הרי הוא ראוי להסתלק מן העולם, אמנם אם הוא מחנך בנים ותלמידים לעבודת ה' אזי הוא זוכה לתוספת ימים ושנים כדי להוסיף וללמדם, וזהו שכתוב (דברים ל ט) 'והותירך ה' אלהיך וגו' בפרי בטנך', שבזכות הבנים והתלמידים שבכלל בנים, יזכה לתוספת ימים ושנות חיים.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

התאספות בני ישראל משפיעה זריזות בעבודת ה' בכח משה רבינו ע"ה

בדרך רמז: 'בקרובי אקדש' מטעם 'ועל פני כל העם אכבד', שגובר כח כללות פשוטי בני ישראל מכח היחידים הקרובים אליו.

עבודת הציבור מעוררת השפעת הקב"ה עצמו ולא כעבודת היחיד שבאמצעות מלאך

ניתן לבאר זאת על פי מה שכתוב בספרן של צדיקים כי עבודת ה' בציבור מעוררת השפעה מאת הקב"ה בעצמו לא על ידי אמצעי, ועל ידי זה זוכים לברכה שלימה הן בהשפעת הטוב והן בשמירה מכל רע, כמו שכתוב בעבודת הציבור (לעיל כג כה) 'ועבדתם את ה' אלקיכם' בלשון רבים, ויהיה שכרם כל אחד גם 'וברך את לחמך ואת מימין' שהיא השפעת טובה וברכה, וגם 'והסירותי מחלה מקרבך' שהיא ההצלה מן הרע. אבל עבודת ה' של יחידים אינה מעוררת אלא השפעה על ידי מלאך טוב, וכפי שאכן נרמז בכתוב (שם פסוק כ) 'הנני שולח מלאך', וכתוב (שם פסוק כב) 'אם שמוע תשמע בקולו' לשון יחיד, וזאת כי כוח המלאך מוגבל ואין בו שלימות, על דרך שאמרו חז"ל (ב"ר נ ב) שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות. לפיכך אין בכוחו כי אם להצילם מרעה אבל לא להשפיע טובה וברכה, וכמו שכתוב (לעיל כג כ-כב) 'הנני שולח מלאך וגו', אם שמוע תשמע בקולו וגו' ואיבתי את אויביך וצרתי את צורריך', כי רק זה בכוחו של המלאך להלחם באויביהם ובצורריהם, אך לא להשפיע להם טובה וברכה.

כן מצינו אצל משה רבינו ע"ה שידע את ההבדל בין השפעה באמצעות מלאך לבין השפעה מאיתו יתברך, ולכן ביקש שתהיה הנהגת בני ישראל מאת ה' דווקא, וגם כשנאמר לו (לעיל לג ב) 'ושלחתי מלאך לפניך', סירב משה ואמר שאינו חפץ בכך, וביקש רק את קרבתו וליווי של בורא עולם, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים עג כח) 'ואני קרבת אלהים לי טוב', כי רק אם תהיה ההשפעה מאיתו יתברך בלי שום אמצעי אזי יזכו לשלימות הן בשפע טובה והן בשמירה מרע.

וזהו הרמז שאסיפתן של ישראל באחדות מטהרת כמו מקוה. וזהו גם מה שכתב בפרשתנו (ד"ה א"י ויקהל ה-א) שתיבת 'ויקהל' בגימטריא 'מקוה', כי התקהלות בני ישראל כאיש אחד בלב אחד מטהרת כמו מקוה טהרה.

מעשה ידוע מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב ע"ה, שפעם אחת בשעת סעודת שבת רקד עם חסידיו בשמחת השבת, ובעת הריקוד כופף עצמו בתוך העיגול כטובל עצמו, באמרו טבלתי עתה במקוה של ה' יתברך, כי הלא נאמר 'מקוה ישראל ה', כביכול בני ישראל הם המקוה של ה' יתברך, ובכח אחדות ואסיפת ישראל יחדיו זוכים לטהרה.

וכעין זה ידוע מנהג חסידים וצדיקים לטבול במקוה טהרה קודם התפילה, כמו שאמר הרה"ק רבי רפאל מבערשיד ע"ה בשם רבו הרה"ק רבי פנחס מקוריץ ע"ה, שהמקוה היא ההכנה והשמירה בבחינת מלבוש לתפילה, כי כל מצוה צריכה מלבוש גשמי והמקוה היא הלבוש לשלמות התפילה, ומעשה אירע בהרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל ע"ה שלמרות הקפדתו לטבול במקוה קודם התפילה, אירע פעם שלא עלתה בידו למצוא מקוה טהרה, ולבסוף אמר כי ילך לטבול בתוך קהל ועדה מישראל בבית הכנסת, כי כאשר נאספים יחדיו עשרה מישראל זוכים לקדושה וטהרה.

מעלת עבודת הציבור על עבודת הצדיקים

כשמתאחדים בני ישראל לעבוד את ה' כאיש אחד, עבודתם חשובה ורצויה במרום יותר מעבודתם של יחידים, כמו שאמרו חז"ל (תו"כ כו ח) 'אין דומה המרובים העושים את התורה למעוטים העושים את התורה'. ואפילו אם עבודת היחידים היא במדרגה נעלה ומרוממת מעבודת הציבור, מכל מקום חשיבות יתירה נודעת לעבודת הציבור, כדברי השפת אמת ע"ה (שמיני תרמ"ח ד"ה בענין) על הנאמר (ויקרא י ג) 'בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד', וביאר

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם (לה א). יש לומר בדרך רמז, 'ויקהל' עולה גימטריא ראשי תיבות של 'היום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה', ויתכן שבא לרמז כי כאשר משה רבינו ע"ה הקהיל את ישראל, הכניס בהם את הכח שע"י התאספות עם הקדוש יושפע להם זריזות בעבודת ה' בבחינת 'היום קצר והמלאכה מרובה'. וראשי התיבות 'היום ק'צר ו'המלאכה מ'רובה' הם 'מקוה' לרמזו שתלויים הם זה בזה, התאספות ישראל מביאה לזריזות והזריזות מביאה לטהרה.

והכל בכוחו של משה רבינו ע"ה כאמרו 'ויקהל משה', ואתפשטותיה דמשה בכל דרא (תקו"ז תקון ס"ט קיב.), שבכל דור ודור העמיד לנו הקב"ה ברחמיו רועים נאמנים להנהיג את הדור והם המביאים זריזות וטהרה בכל בני ישראל. אך לשם כך יש להתבטל בפניהם כי זהו סוד כוחו של המחובר לטהור שעולה לו טהרה רק אם מתבטל הוא לטהור.

התאספות יהודים מטהרת כמקוה

התאספות בני ישראל למען חיזוק התורה הנאה היא להם והנאה לעולם, וכפי התאספות כל יחיד עם הציבור כך זוכה לרוח טהרה ממרום, כמו שאמרו (שבת קד.) הבא להיטהר מסייעין בידו, ומהי משמעות הבא להיטהר - מהיכן בא. אלא שיוצא ממקומו שלא להיות מיוחד בפני עצמו, אלא 'בא להיטהר' להשתתף עם הציבור ולהיטהר בתוכם, מסייעים בידו מן השמים לבוא אל הטהרה.

ועצם אסיפתם של ישראל גדולה היא עד למאוד ומטהרת היא כמקוה, ויכולה היא לטהר את האדם כמו טבילה במקוה, וכן כתב באהבת שלום (כי תשא ד"ה ויעמוד משה) לפרש את הפסוק (ירמיה יד ח) 'מקוה ישראל ה' מושיעו בעת צרה'. כי יש שני פירושים לתיבת 'מקוה', האחד, לשון אסיפה כמו 'קוון המים מתחת השמים אל מקום אחד' (בראשית א ט), והשני לשון טהרה כטבילה המטהרת,

שבת שלום - שיש בהם שלום בין הגוף לנשמה

אינו מרגיש מאומה, ובושה הנשמה לשמוח בתענוגים שקיבלה מאת אביה המלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, דהיינו הנשמה היתירה שהיא לה כאיגרת שלומים מאביה הבורא ברוך הוא, מחמת הגוף שהוא כבן כפר חסר דעה, לכך צייתה התורה לענג הגוף בשבת וביום טוב, וכשהגוף שמח בשמחת הגוף אז יש פנאי לנשמה לשמוח בשמחת דביקותה במלך הקדוש ברוך הוא.

רצון המלך שישמחו עמו בני העיר

והרי זה בבחינת מלכותא דרקייעא כעין מלכותא דארעא, וכמו מלך בשר ודם בעת שמחתו רצונו שישמחו עמו כל בני היכלו וכל המקורבים אליו והסרים למשמעתו, שיתענגו בתענוגים ויתעדנו בתפנוקי מעדנים ושתות יינות מבושמים, להיות ששים ושמחים ברוב חדוה ונחת ביום שמחתו. וכבוד גדול הוא למלך שישתתפו הכל ביום שמחת לבו. כך הוא ממש ויותר מזה בכפל כפלים לאין קץ ביום השבת, יום שמחה וחדוה ותענוג גדול לפני צור ישראל ברוך הוא, ואור שמחת השבת המאיר בזיו הדרו בכל העולמות הקדושים, וכמה וכמה גודל התענוג ונחת רוח שעולה לפני מי שאמר והיה העולם, כשאנו שמחים ביום שמחתו ומתעדנים בתפנוקי מעדנים בכל שלש פעמים, כל אחד ואחד במה שהוא מתענג לפי ערכו ומדרגתו בין בגופו ובין בנשמתו.

נמצא אפוא שביום שבת קודש גם התענוג הגשמי הוא מצוה, וסעודות השבת הם בבחינת 'אז תתענג על ה' שגם ה'לכם' - ענייני הגוף יהיו אף הם קודש, ומתוך אכילה ושתיה של מצוה באים לזמר זמירות שירות ותשבחות למלך קל חי וקיים, וגם הגוף וגם הנשמה מקבלים את מבוקשם ויש שמחה ושלום ביניהם. וזהו שאמרה תורתנו הקדושה **וביום השביעי יהיה לכם קודש**, וביאר הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה שהוא על דרך חציו לה' וחציו לכם, שבשבת ה'לכם' הוא גם כן לה', וזה יהיה לכם קודש, ה'לכם' יהיה גם כן 'קודש', וקל להבין.

הקדוש (קרח קעו): שהשבת נקראת שלום, וכן נוהגים לומר 'שבת שלום', וביאור השייכות שלום לשבת, כי האדם מורכב משני כוחות מנוגדים, הגוף הגשמי והנשמה הרוחנית, והם נלחמים זה בזה מיום הוולדו ועד יום פטירתו מן העולם, כי הנשמה לא תחפוץ בשום אכילה ושתיה או בשום תענוג מהבלי העולם הזה, רק בדברים רוחניים כתלמוד תורה ומצוות ומעשים טובים, וסיגופים ותעניות בכדי לנקות אותה מחלאת החטאים והעוונות, מה שאין כן הגוף ממש להיפך, והוא להוט אחר המאכלות והמשתאות והתענוגים. ולכן בכל ימות החול המה מתקוטטים זה עם זה, ובימים שיש בהם אכילה ושתיה אזי הגוף מתענג והנשמה מצטערת, ובימי תענית אזי הנשמה מתענגת והגוף מצטער.

עונג שבת לגוף מסייע לנשמה לשמוח

ויש להוסיף עוד על פי המבואר **בתולדות יעקב יוסף** (כי תבוא) בטעם משתה ושמחה בשבת וביום טוב, מלבד סוד הדבר המבואר לבאים בסוד ה' תיקון שלש סעודות של שבת, על דרך הדברים ששמע ממורו ורבו הבעל **שם טוב ע"ה**, משל לבן מלך שנשתלח למרחקים לכפר אחד, שם היה שרוי במחיצת אנשים פחותי ערך וקטני דעה. לימים קיבל הבן מכתב מאביו המלך ושמח בו מאד עד שביקש לרקוד, אך התבייש מבני הכפר שלא יהיו מסוגלים להבין את שמחתו וילעיגו עליו באומרם מה יום מיומיים ולשמחה מה זו עושה. מה עשה בן המלך, קרא לבני הכפר, וקנה להם יין ושאר מיני משקאות המשכרים והיטיבו בהם את לבם כל כך עד שהתחילו לרקוד. הם רקדו משמחת היין, וכך הוא מצא עת לשמוח מאוד בשמחת המכתב שקיבל מאביו.

הנמשל הוא, שהנשמה מרגישה את נועם זיוה של שבת קודש בעוד שהגוף

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַיהוָה כֹּל הַעֲשֵׂה בּו מְלָאכָה יוֹמָת (לה) ידוע ומפורסם מה שאומרים בשם **הגאון מווילנא ע"ה** שבכל מצוות התורה אדם מקיים את המצוה באחד מאבריו, כדוגמת מצות תפילין שמניחים ביד ובראש וכדומה, מלבד שתי מצוות שהאדם מקיים אותם בכל אברי גופו, והם מצות סוכה ומצות יישוב ארץ ישראל, שנכנסים לתוכם בשלימות הגוף, ואף הסמיק רמז נאה לכך בפסוק (תהלים עו ג) 'ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון', ויהי בשלם' אלו הן המצוות שאדם מקיים בגוף שלם, 'סוכו' רמז למצות ישיבה בסוכה, 'ומעונתו בציון' מצות יישוב ארץ ישראל.

כדבר זה דרש הרה"ק רבי שמחה בונם **מפרשיסחא ע"ה**, הוסיף רבי שלמה לייב **מלענטשנא ע"ה** שהשבת במעלה גדולה עוד יותר ממצוות סוכה ויישוב ארץ ישראל, שאין צריך לעשות שום דבר ופעולה ואף תנועה קלה בכדי להיכנס אליה, רק בהגיע זמן השבת הרי הוא כבר בתוך המצוה ממילא, ויותר מכך, כי מארץ ישראל ומסוכה יכול לצאת באיזה זמן שירצה, מה שאין כן במצות שבת אי אפשר לצאת מן המצוה במשך כל היום אפילו לרגע, וכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים מתקדשים שהרי כולם מחוייבים בשמירת שבת, ומוקפים כולם במצות וקדושת השבת.

'שבת שלום' שלום בין הנשמה והגוף

יתכן לבאר בתוספת ביאור, מה עניין יש בכך שבמצוה זו נכנסים עם כל המלבושים, דהנה מובא בשם **האריז"ל** שבלייל שבת כשיכנס אדם לביתו יאמר בקול רם ובשמחה יתירה 'שבת שלום', כחתן המקבל את הכלה בשמחה גדולה ובסבר פנים יפות. ואם אין מנהגו כן מכל מקום הרי יאמר 'שלום עליכם מלאכי השרת, מלאכי השלום מלאכי עליון' שתיקנו המקובלים לאמרו (כמובא בתיקוני שבת).

ובאמת כבר מצינו בדברי הזהור

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או לנצל ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל עיצוב ועימוד: שוקי קנר

